

*Feature

>>More Article...

เบาจืด เรื่องจิ๋วๆ ที่ไม่ธรรมดา

นพ.เมธี วงศ์ศิริสุวรรณ ศัลยแพทย์สมองและระบบประสาท และผู้เชี่ยวชาญกฎหมายการแพทย์

อาการ "เบาจืด" เป็นอาการที่น้อยคนจะรู้จัก ทั้งๆ ที่อาจเป็นสาเหตุของโรคสำคัญหลายโรค ยิ่งหากไม่เทียบกับโรค "เบาหวาน" เราจะคุ้นเคยกับคำว่าเบาหวานมากกว่าเบาจืด แต่ทราบหรือไม่ว่า แม้โรคเบาจืดจะพบได้น้อยกว่า แต่กลับเป็นสัญญาณอันตรายของโรคสำคัญหลายโรคที่หากได้รับการวินิจฉัยล่าช้า อาจส่งผลให้เกิดความพิการหรือเสียชีวิตได้

"จืด" v.s. "หวาน"

โรคเบาจืดกับโรคเบาหวานเป็นโรคที่มีอาการร่วมกันคือ "ปัสสาวะบ่อย" และ "ปัสสาวะมาก" ดังนั้นผลที่ตามมาคือผู้ป่วยจะรู้สึกอ่อนเพลียอันเนื่องมาจากการเสียน้ำมากเกินไป ตามด้วยอาการระคายเคือง ปากแห้ง คอแห้ง เพราะร่างกายขาดน้ำ ยิ่งหากทดแทนด้วยการดื่มน้ำไม่พอ จะทำให้ผู้ป่วยเกิดภาวะขาดน้ำอย่างรุนแรง (dehydration) และลงเอยด้วยภาวะช็อกจากการขาดน้ำได้ โดยอาการเริ่มแรกคือ อีเมม คุนเคียวๆ ไม่มีแรง ขากแห้งผิดปกติ และท้ายสุดคือเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการช็อกนั่นเอง

สำหรับความแตกต่างกันระหว่าง 2 โรคนี้อยู่ที่ สาเหตุที่ทำให้ปัสสาวะออกมาก

โดยเบาหวานนั้นเกิดจากความผิดปกติของการสร้างฮอร์โมนอินซูลินหรือการตอบสนองต่ออินซูลินที่เป็นตัวช่วยควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดมิให้สูงเกินไป หากระดับน้ำตาลในเลือดสูงเกินไป ร่างกายจะหลั่งอินซูลินออกมามากเพื่อลดระดับน้ำตาลในเลือดให้พอดี

ส่วนเบาจืดเกิดจากฮอร์โมนที่คอยควบคุมการเก็บน้ำในร่างกายมีความผิดปกติ ฮอร์โมนดังกล่าวมีชื่อเรียกทางการแพทย์ที่อาจไม่คุ้นหูสำหรับคนทั่วไปว่า "vasopressin" ฮอร์โมนนี้สร้างจากสมองส่วนที่เรียกว่า ไฮโปทาลามัส (hypothalamus) ซึ่งมีสารเชื่อมต่อกับต่อมเล็กกว่า ที่สมองที่เรียกว่า "ต่อมใต้สมอง" หรือ "pituitary gland" โดยฮอร์โมนนี้มีหน้าที่ในการสั่งงานให้ไตคอยคุมน้ำกลับเข้าสู่ร่างกาย เพื่อป้องกันการขาดน้ำ ส่วนความผิดปกติดังกล่าวมักเกิดจากระดับฮอร์โมนผิดปกติมากเกินไป ทำให้ร่างกายไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ หรืออาจเกิดจากไตตอบสนองต่อฮอร์โมนนี้น้อยกว่าปกติทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำในร่างกายไว้ได้ ผลคือผู้ป่วยจะปัสสาวะมากกว่าปกติ

โรคที่ทำให้เกิดภาวะเบาจืด

เราสามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่มคือ

1. เกิดจากความผิดปกติของสมอง เช่น เนื้องอกที่ต่อมใต้สมอง การกระทบกระเทือนต่อสมองซึ่งมักเกิดจากอุบัติเหตุรุนแรง หรือภาวะสมองขาดเลือด ทำให้ปริมาณ vasopressin น้อยกว่าปกติ เมื่อฮอร์โมนดังกล่าวลดลง ไตจะลดการดูดกลับของน้ำ ทำให้เกิดการสูญเสียของน้ำออกมาทางปัสสาวะมากกว่าปกติ
2. ความผิดปกติของไต ทำให้ตอบสนองต่อฮอร์โมน vasopressin น้อยกว่าปกติ ซึ่งมักเป็นกรณีที่เกิดมาตั้งแต่กำเนิด (กรรมพันธุ์) หรืออาจเกิดจากไตถูกทำลายเนื่องจากได้รับยาบางชนิดที่มีผลต่อการทำงานของไต

โดยเราจะพบเบาจืดที่เกิดจากความผิดปกติของสมองได้บ่อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายที่เกิดจากเนื้องอกของต่อมใต้สมอง ซึ่งผู้ป่วยมักมีความผิดปกติของฮอร์โมนอื่นๆ ในร่างกายร่วมด้วย เช่น ความรู้สึกทางเพศลดลง มีน้ำหนักไหลทั้งๆ ที่ไม่ได้ตั้งคร่ำ ขาดผมแปรงปรวน หงุดหงิดง่าย นอนหลับไม่สนิท เป็นต้น ในรายที่เนื้องอกมีขนาดเล็ก ผู้ป่วยมักมีความผิดปกติของสายตา เช่น จอประสาทตาบวม (บวมทางด้านข้างไม่เห็น) ตาฝ้า มองภาพไม่ชัด

หรือมีภาพซ้อน

อาการของโรคเบาฉืด

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า โรคเบาฉืดมีลักษณะเด่นที่คล้ายกับโรคเบาหวานคือ ผู้ป่วยจะมีปัสสาวะมากกว่าปกติ ดังนั้นอาการจะคล้ายกับคนขาดน้ำที่ๆ ที่กินน้ำปกติหรือมากกว่าปกติด้วยซ้ำไป อาการเริ่มแรกในผู้ป่วยที่เป็น ไม่มาก อาจมีแค่ปัสสาวะรดที่นอน หรือติดกาแฟ หากเป็นมากขึ้นก็จะรู้สึกปวดปัสสาวะอยู่ตลอดเวลาไม่ถึชั่วไม่กี่ต้องเข้าห้องน้ำ หรือตื่นขึ้นมากลางดึกหลายครั้งเพื่อเข้าห้องน้ำ ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านั้นไม่เคยมีปัญหาเรื่องการตื่นขึ้นมากลางดึกเพื่อเข้าห้องน้ำมาก่อน หลายครั้งที่ผู้ป่วยจะบอกว่า พยายามไม่ดื่มน้ำมากก่อนนอนแล้วแต่กลับรู้สึกปวดปัสสาวะทุกคืน คืนละหลายครั้ง จนทำให้นอน ไม่ได้ หรือตื่นเข้าด้วยความเหนื่อยในรายที่มีอาการรุนแรงเพราะคิมน้ำซคเซยไม่ทัน จะมีอาการขาดน้ำ ริมฝีปากแห้ง ตาลิด คอแห้ง ตาไป กระหายน้ำตลอดเวลา หนักที่สุดคือความคินคณและหมดสติเนื่องจากอาการซ็อคเพราะขาดน้ำ ร่วมกับภาวะความเข้มข้นในเลือดสูงนั้นเอง

ในผู้ป่วยบางรายที่มีความสามารถในการการลั้นปัสสาวะ ใค่นาน ทั้งๆ ที่มีปัสสาวะค้างอยู่ในกระเพาะปัสสาวะเป็นจำนวนมาก จะเกิดการติดเชือในระบบทางเคินปัสสาวะซึ่งอาจตามมากด้วยภาวะ ไต หรือกรวยไตอักเสบเป็นๆ หายๆ และ ไตวายในที่สุด

ปัสสาวะมากกว่า "เบาฉืด" & "เบาหวาน"

ดังที่กล่าว ไปแล้วว่า ทั้งสองภาวะนี้ทำให้ผู้ป่วยมีปัญหาเรื่องปัสสาวะบ่อย ปัสสาวะมาก และกระหายน้ำ เหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่ ในภาวะเบาฉืดนั้นปัสสาวะจะเป็นน้ำเกือบทั้งหมด ยกเพราะผู้ป่วยจะรู้สึกกระหายน้ำเนื่องจากอาการซ็อคเพราะขาดน้ำนั่นเอง ในขณะที่ภาวะเบาหวานนั้น ในปัสสาวะจะมีเกลือแร่และน้ำตาลปนอยู่ด้วยในปริมาณมาก หุคต่างๆ คือ เบาฉืดนั้นจะปัสสาวะเหมือนน้ำเปล่า แต่เบาหวานจะปัสสาวะเหมือนน้ำผสมน้ำตาลมากด้วยเกลือแร่นั้นเอง (หรือคิมผสมเกลือแร่ !!) ซึ่งจะทราบได้ก็ต่อเมื่อนำปัสสาวะ ไปตรวจในห้องปฏิบัติการ แต่ก็มีวิธีสังเกตด้วยตนเองง่ายๆ คือ

- **คูลิชของปัสสาวะ** โดยเบาฉืดน้ำปัสสาวะจะใส ไม่มีหรือเกือบไม่มีสี ในขณะที่เบาหวานนั้น น้ำปัสสาวะมักมีสีเจือปน (ซึ่งไม่แน่นอนเสมอไป)
- **รสชาติของปัสสาวะ** เบาฉืดนั้นปัสสาวะจะไม่มีรสชาติ ในขณะที่เบาหวานจะมีรสคืดหวานเพราะมีน้ำตาลและเกลือแร่ปนออกมาด้วย ถึงคณนี้ผู้อ่านก็ขงรู้แล้วว่าทำ ไม่เอ็งคังชื่อว่า "เบาฉืด" กับ "เบาหวาน" แต่ในทางปฏิบัติคัง ไม่มีใครทดสอบด้วยการชิมปัสสาวะ แพทย์จึงแยกสองภาวะนี้ด้วยการส่งปัสสาวะผู้ป่วย ไปตรวจในห้องปฏิบัติการ ร่วมกับการซักประวัติเรื่องน้ำตาลสูงในเลือด (เบาหวาน) เช่น ประวัติเบาหวานในครอบครัว อาการอ่อนเพลีย หรือน้ำหนักตัว คิมมีน้ำหนักลดหลายกิโลกรัมภายในเวลาสั้นๆ อันเนื่องมาจากกรการซูดูเสียน้ำตาล ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานของร่างกายในปริมาณมากและต่อเนื่อง

ปัญหาอันเนื่องมาจาก เบาฉืด

โดยปกติภาวะเบาฉืดมัก ไม่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต โดยตรงอันเนื่องมาจากปัสสาวะมากผิดปกติ เพราะทราบไตที่ยังรู้ตัวดี เมื่อเราปัสสาวะมาก ร่างกายจะขาดน้ำสมองก็จะกระตุ้นในเจ้าของร่างกายกระหายน้ำ ดังนั้นผู้ป่วยจะสามารถคิมน้ำทดแทนได้เรื่อยๆ เพียงแต่จะก่อความรำคาญเวลาเคินทางไปไหนมาไหน เพราะต้องแวนะปัสสาวะข้างทางบ่อย รวมทั้งแวนะซึ้นน้ำคิมเรื่อยๆ จนบางครั้งผู้ป่วยจะเกิดปัญหา ไม่กล้าเข้าสังคม

ด้วยจระคังกล่าวทำให้บ่อยครั้งที่อาการปัสสาวะบ่อยถูกละเลยทั้งโดยผู้ป่วยและแพทย์ เพราะมักเข้าใจว่าคิมน้ำมากก็คิงปัสสาวะมาก ซึ่งเป็นเรื่องปกติ (สับสนกันระหว่าง เหตุ กับ ผล) แพทย์จึงอาจให้คำแนะนำที่ผิดโดยการลั้นให้ลดการคิมน้ำ ซึ่งเป็นคำแนะนำที่อันตราย เพราะจะทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการขาดน้ำรุนแรงและในความเป็นจริงแล้ว ผู้ป่วยเขงคิมน้ำจะคิมน้ำซคเซยอยู่คิ เพราะห้ามไม่ได้ เนื่องจากมีความรู้สึกกระหายน้ำตลอดเวลา

หากอาการปัสสาวะบ่อยถูกละเลย จะทำให้ผู้ป่วยเสียโอกาสที่จะ ใค้รับการตรวจคินหาสาเหตุที่แท้จริงของอาการคังกล่าว ทำให้โรคที่เป็นสาเหตุ(ซึ่งหลบอยู่เบื้องหลัง) ลุกลามและกลายเป็นเรื่องใหญ่โต ใค้ในภายหลัง ไม่ว่าอาการปัสสาวะมากนั้นจะเป็นเบาหวานหรือเบาฉืดก็ตาม

ถึงคณนี้แล้ว ผู้อ่านที่คังลุลลมาเข้าห้องน้ำคณกลางคินบ่อย ๆ คงคังถามตัวเองว่า "วันนี้คิมปัสสาวะของคณเองแล้วหรือคิง ?"

เซอร์เคียว
แคปซูล

02-2939-0807 (โทร. 24 ชั่วโมง)

ผลิตกันที่จากประเทศเยอรมันปี

จังหวัดปทุมธานี : อ.ธัญ 50100 ปทุมธานี
โทร. 0-2939-0807 no 1

Close Window

For comments and suggestions about this site, contact the **Webmaster**
Copyright©2011 TIMS(Thailand) Ltd., All rights reserved.